

ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В АГРАРНІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ

Стаття присвячена виявленню об'єктивних передумов розвитку інтеграційних процесів в аграрній сфері України. Проаналізовано етапи розвитку інтеграційних процесів в аграрній сфері, що пов'язані з особливістю економічних відносин в країні. Визначені сучасні мотиваційні засади подальшого розвитку інтеграційних процесів в аграрній сфері України. Аграрна сфера економіки взяла на себе роль творця підґрунтя для нової системи господарювання в Україні, при цьому у розв'язанні економічних проблем важливе значення мають інтеграційні процеси, які є потужним чинником прогресивного розвитку продуктивних сил та подальшого вдосконалення виробничих відносин. Інтеграційні засади об'єднувачих процесів, відбувалися шляхом утворенням та функціонуванням нових форм і видів аграрних формувань, які є більш адаптованими до мінливого ринкового середовища.

Ключові слова: інтеграція, інтеграційні процеси, аграрна сфера, аграрні формування, аграрні холдинги, агропромислове виробництво, аграрна політика.

Постановка проблеми. Євроінтеграційний вектор розвитку України, глобалізація всіх сфер суспільного життя, інтеграційні процеси в масштабах світової економіки вимагають нових підходів щодо подальшого розвитку національних економік та окремих галузей. Глобальні фінансові, економічні та політичні проблеми вимагають пошуку нових форм, видів та напрямків інтеграції. У зв'язку із цим виникають нові можливості та зароджуються стимули для розвитку інтеграційних процесів.

Аграрна сфера економіки взяла на себе роль творця підґрунтя для нової системи господарювання в Україні, при цьому у розв'язанні економічних проблем важливе значення мають інтеграційні процеси, які є потужним чинником прогресивного розвитку продуктивних сил та подальшого вдосконалення виробничих відносин. Інтеграційні засади об'єднувачих процесів, відбувалися шляхом утворенням та функціонуванням нових форм і видів аграрних формувань, які є більш адаптованими до мінливого ринкового середовища.

Світова практика господарювання доводить, що технічний прогрес та найбільш повне задоволення споживчого попиту в багатьох випадках визначаються ефективністю роботи інтеграційних структур, що створюються в результаті розвитку інтеграційних процесів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням інтеграційних процесів, що відбуваються в аграрній сфері приділено значну увагу багатьма вченими.

Значним внеском у вітчизняну економічну науку є дослідження П. Саблука [1] та представників його наукової школи, що присвячені проблемам реформування аграрної сфери України на інтеграційних засадах, шляхом формування та розвитку інтегрованих аграрних формувань. Наукові праці Ю. Нестерчук [8] присвячені особливостям інтеграційних процесів в аграрно-промисловому виробництві. Значний науковий і практичний інтерес представляють дослідження Ю. Коваленка [6], які присвячені інтеграційним формуванням та методологічним засадам визначення економічної ефективності їх діяльності. С. Дем'яненком [13] приділено значну увагу виникненню та функціонування аграрних холдингів в Україні, перевагам і недолікам їх діяльності. Проте багато аспектів цієї проблематики залишаються предметом дискусій в наукових та бізнесових колах, особливо питання векторів подальшого розвитку інтеграційних процесів з урахуванням проблемних аспектів сьогодення в аграрній сфері України.

Пошуків інтеграційних процесів в аграрній сфері являється відповідною реакцією суб'єктів господарювання на вимоги ринкового економічного середовища. Особливо важливим є поєднання та взаємодія ринкових, вільних принципів господарювання зі свідомою та цілеспрямованою організацією виробництва. Саме інтеграційні процеси відіграють організуючу роль в ринкових економічних відносинах, формують протипагу дестабілізуючому впливу стихійного ринку.

Метою даної статті є виявлення об'єктивних, мотиваційних передумов розвитку інтеграційних процесів та визначення можливих векторів їх подальшого розвитку в аграрній сфері України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження питання становлення та розвитку інтеграційних процесів в аграрній сфері доцільно проводити, ґрунтуючись на економічну сутність, зміст та значення інтеграції.

В Оксфордському англійському словнику на початку 17 століття, інтеграція трактувалася з точки зору логіки як одне ціле, яке сформоване з усіх його частин. Пізніше, в 1700 р. змістове наповнення цього терміну набуває результативних ознак певних дій та під інтеграцією розуміють дію або процес становлення композиту як цілого шляхом об'єднання окремих частин або елементів, комбінація в інтегральне ціле [1]. В Українській радянській енциклопедії зазначалося, що інтеграція (від латинської *integratio* – відновлення та *integer* – цілий) – об'єднання в ціле раніше ізольованих частин. Поняття «інтеграція» в науці пов'язують з вченим Г. Спенсером (1857р), який трактував процес утворення живих систем механістично, зводячи його до механічного об'єднання (інтеграції) та комбінації складових елементів [2]. В новій економічній енциклопедії інтеграція інтерпретується як взаємопов'язаність, системне поєднання в єдине ціле, відповідно, процес встановлення таких зв'язків, зближення, об'єднання організацій, галузей, регіонів або країн[3].

Тлумачення інтеграції в словниках та енциклопедіях представлено як об'єднання окремих частин в єдине ціле. Застосування терміну інтеграція поширене в багатьох науках та сферах суспільного життя, проте поширеного застосування набула економічна інтеграція в межах окремих країн та міжнародна економічна інтеграція. Так, економічна інтеграція презентується як свідомо і планомірно регульований процес міжнародного поділу праці, зближення економіки та формування сучасної високоефективної структури національних господарств, поступове зближення й вирівнювання рівнів їх економічного

розвитку, формування глибоких і стабільних зв'язків у галузях економіки, науки та техніки, розширення та зміцнення міжнародного ринку цих країн, удосконалення товарно-грошових відносин [4].

Розвиток агропромислової інтеграції відбувався в контексті формування механізму об'єднання учасників агропромислового виробництва в єдину господарську структуру в процесі здійснення економічних відносин в результаті існування виробничих зв'язків та поєднання технологічних процесів з метою сталого розвитку інтегрованого формування.

Характеризуючи причини виникнення та функціонування інтеграції, академік П.Т. Саблук зазначає, що термін «інтеграція» охоплює широке коло різноманітних економічних явищ та процесів зближення, пристосування, узгодження діяльності й навіть об'єднання підприємств та підприємців на цій основі результатів господарювання[5]. Зміст об'єднувачих засад інтеграції розкриває наступне визначення: «Інтеграція – це об'єднання ресурсів та підприємницького хисту взаємопов'язаних ланок АПК» [6].

Заслуговує на увагу визначення інтеграції для агропродовольчого сектору Е.М. Крилатих: «Агроекономічна інтеграція – сукупність процесів вирівнювання, зближення і злиття суб'єктів ринкової діяльності в агропродовольчій системі з метою підвищення їх конкурентоспроможності та забезпечення продовольчої безпеки країни». В цьому визначенні виділяється дві важливі складові: конкурентоспроможність та продовольча безпека з метою об'єднання макро- та мікроекономічного рівнів інтеграції, тобто ринкову діяльність суб'єктів господарювання та державне регулювання[7].

Ю. О. Нестерчук під аграрно-промисловою інтеграцією розуміє цілеспрямований процес зближення інтересів, зміцнення виробничо-господарських зв'язків і відносин прямих та опосередкованих учасників агропромислового відтворювального процесу. До групи прямих учасників відтворення сільськогосподарської продукції належать юридичні та фізичні особи, які забезпечують технологічні

процеси з виробництва сільськогосподарської продукції та сировини. До опосередкованих учасників віднесені підприємства, що виконують допоміжні та обслуговуючі функції, а також органи державного та господарського управління АПК [8].

Наведені визначення ілюструють інваріантність розуміння економічної сутності і природи інтеграції, для чого застосовуються як синоніми наступні дефініції: об'єднання, комбінація, взаємопов'язаність, зближення, процес, пристосування, узгодження, злиття, вирівнювання, консолідація, концентрація, централізація, тощо.

Інтеграційні процеси можуть відбуватися в межах однієї сфери – виробничої або у суміжних – виробничо-торгівельній. Вважається, що найважчим є процес інтеграції суб'єктів багатьох різних сфер діяльності. Етапи розвитку інтеграційних процесів в аграрній сфері були пов'язані зі специфікою товарних відносин та економічних процесів в суспільстві. Аграрне виробництво за своєю природою пов'язане з промисловими, переробними, обслуговуючими, торговельними підприємствами. Їх функціонування ґрунтується на взаємозалежності. О.М.Царенко це підтверджує міркуванням, щодо можливості розгляду натурального селянського господарства як первинної спроби підприємства об'єднати всі ці функції [9].

Після існування натурального селянського господарства відбувається процес розділення між ремісництвом, торгівлею та функціонування їх як самостійних галузей. При цьому подальший, досить тривалий період розвитку продуктивних сил за будь-якої суспільно-економічної форми, супроводжувався постійним відтворенням втрачених взаємозв'язків.

За часів існування адміністративно-командної економіки не припинявся пошук форм, механізмів та інструментів становлення, розвитку різних типів економічних зв'язків сільськогосподарських підприємств із підприємствами інших галузей. Досить динамічними та потужними були процеси створення інтегрованих структур, що набували форм аграрно-промислових об'єднань, формування їх фінансового, ресурсного і виробничого потенціалу, зрос-

тання рівня продуктивності праці та інтенсифікації виробництва. Через певний період часу, відбувається погіршення стану механізму державного управління та деяке гальмування інтеграційних процесів. Стали відчутними конфлікт інтересів, неузгодженості, які виникли між підприємствами аграрної галузі та промисловості, сфери обслуговування. Створився значний дисбаланс обмінно - розподільчих та перерозподільчих відносин в країні. Наявним було привалювання інтересів окремих суб'єктів господарювання без урахування фінансової результативності та економічної мети діяльності інтегрованого формування.

В цілому інтеграційні процеси аграрної сфери 70–80 рр. характеризувалися тим, що без трансформацій відносин власності відбувалося зближення економічних інтересів на засадах організаційного поєднання аграрних і промислових підприємств.

З набуттям незалежності України, паралельно відбувалося руйнування старих методів господарювання та зародження нових, вільних, ринкових. Цей період був досить складним, суперечливим, характеризувався цілою низкою невизначеностей, труднощів, в тому числі в аграрній економіці. Відбулося значне падіння аграрного виробництва, розрив економічних відносин між внутрішньогалузевими та міжгалузевими партнерами. Тому виникло питання про можливості та доцільність функціонування тієї чи іншої форми інтеграції та подальші перспективи таких структур. Призупинити негативні тенденції розвитку аграрної галузі та забезпечити її стабілізацію та зростання можливо було за умови перебудови інституційних засад аграрної сфери, які б кореспондували з системою господарювання, що сформувалася.

З позицій сьогодення, бачення цього етапу економічного розвитку полягає в наступному. Перехід від адміністративної моделі до ринкової не може відбуватися без відповідних трансформацій економічних, політичних, соціальних відносин в суспільстві; свідомості та менталітету соціуму. Отриманий досвід щодо перетворень в 90-х роках показав, що економічна свобода - це велика відповідальність, яка

проходить випробування протягом значних термінів часу, результати якої можуть бути досить непередбачувані. На пострадянському просторі, в Україні зокрема, ці процеси проходили повільно та складно.

Реформування сільського господарства, процеси приватизації промислових, переробних підприємств вплинули на стан міжгалузевих зв'язків. Інтеграційні процеси в аграрній сфері України здійснювалися під впливом та у відповідності до тих змін, що відбувалися в промисловості. Проте, приватизаційні процеси в переробній промисловості здійснювалися з позицій галузевого тимчасового зиску без врахування технологічних аспектів зв'язків, що склалися у сільськогосподарських підприємств з державними переробними підприємствами. В результаті цього промислові, переробні та обслуговуючі підприємства зайняли позицію монополістів, ці ланки агропродовольчого ланцюга розбалансували відносини зі сільськогосподарськими товаровиробниками.

Розвиток організаційно-правових форм господарювання відбувався шляхом апробації різноманітних моделей. На перших етапах роздержавлення та реструктуризації підприємств важливе значення відводилося розвитку фермерських господарств та кооперативів.

Колективні підприємства реформувалися у господарські формування з порівняно меншими розмірами, що гальмувало використання механізмів дії економічних законів: переваг спеціалізації і концентрації виробництва; відповідності виробничих відносин рівню й характеру продуктивних сил; зростання продуктивності праці; усунування праці і виробництво тощо, що зумовило зниження дієвості господарювання.

Таким чином, реформування супроводжувалось дестабілізуючими факторами, які зруйнували систему господарських зв'язків між підприємствами, погіршилось фінансове становище підприємств АПК, а також посилювався диспаритет цін на сільськогосподарську та промислову продукцію.

Такий стан справ примусив підприємства самостійно шукати шляхи мінімізації затрат на виробництво та ринки збуту

своєї продукції. Одним з таких шляхів виявилась вертикальна інтеграція підприємств, яка пов'язана з об'єднанням підприємств АПК, де відбуваються всі технологічні процеси від виробництва сільськогосподарської сировини, її переробки до реалізації кінцевої продукції споживачу.

Посилення інтеграційної діяльності в аграрній сфері відбулося в кінці ХХ ст. на початку ХХІ ст. Така зацікавленість обумовлена не тільки прагненням інтеграторів знизити трансакційні витрати, забезпечити виконання контрактів, але і пошуком шляхів фінансового оздоровлення аграрних формувань.

В Україні почали функціонувати аграрні формування різноманітних видів та організаційно-правових форм, які мали у розпорядженні значну кількість сільськогосподарських угідь. Особливістю інтеграційних процесів в аграрній сфері останні 10 років є наявність аграрних холдингів. У Законі України «Про холдингові компанії в Україні» визначено, що холдингова компанія - акціонерне товариство, яке володіє, користується та розпоряджається холдинговими корпоративними пакетами акцій (часток, паїв) двох або більше корпоративних підприємств [10].

Аграрний холдинг – якісно нова організаційна система господарювання, за якої матеріальні (економічні, технологічні, ресурсні та ін.) фактори знаходяться у тісному взаємозв'язку з соціальними, що сприяє відновленню порушених міжгалузевих зв'язків та формуванню взаємно стимулюючих соціально-економічних процесів [11].

На думку А.Є. Данкевича, мотивами створення аграрних холдингів в Україні є: необхідність забезпечення переробних потужностей власною сировиною; розширення масивів земельних ресурсів у використанні у зв'язку з можливістю відміни мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення; існуючі пільги в оподаткуванні; забезпечення диверсифікації економічних та фінансових ризиків; реалізація контрольних функцій над сільськогосподарськими підприємствами для забезпечення повернення наданих їм кредитів; розширення асортименту та ринків

збуту продукції для зміцнення ринкової позиції компанії [12]. С.І. Дем'яненко розглядає аграрний холдинг в якості специфічної форми володіння акціонерним капіталом, за якої материнська компанія, володіючи контрольним пакетом акцій інших підприємств, здійснює управління і контроль за їх діяльністю і завдяки цьому об'єднує їх в єдину організаційну структуру з відповідними цілями і місією [13].

Таким чином, створення аграрних холдингів стало своєрідною відповіддю аграрної економіки України вимогам ринку. Холдингові компанії забезпечують досягнення найвищого рівня інтеграції, тому аграрні холдинги представляють найвищу форму агропромислової інтеграції, що об'єднує всі ланки продовольчого ланцюга. Вони створюються у формі товариств з обмеженою відповідальністю та акціонерних товариств для управління діяльністю інших компаній, володіння контрольними пакетами акцій з метою встановлення контролю над ними. Результатами їх діяльності стало посилення конкуренції на ринку оренди земель та збільшення розміру орендної плати; залучення інвестицій; зростання продуктивності праці; посилення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва; збільшення експорту продукції та валютних надходжень в країну. Проте, діяльність аграрних холдингів сприймається неоднозначно в суспільстві.

Розв'язок проблем аграрної сфери передбачав в першу чергу подолання кризового стану підприємств АПК. Головним завданням для держави стала необхідність стабілізації та відродження діяльності в агропромисловому комплексі, створення на цьому підґрунті фінансового забезпечення та незалежності аграрної сфери, формування умов для стійкого її розвитку. Проте, до загальноновизнаних причин, що стримують інтеграційні процеси в аграрній сфері, входять: невизначеність перспектив вітчизняного ринку землі; невирішеність земельних спорів; недосконалість законодавча база; суперечності системи оподаткування; нестабільна аграрна політика; надмірна зарегульованість бізнесу – необхідність отримання великої кількості ліцензій,

сертифікатів і дозволів; військові дії на сході країни.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Розвиток інтеграційних процесів в аграрній сфері України відбувся під впливом економічних, політичних, соціальних, ментальних трансформацій в суспільстві та в аграрній сфері зокрема. Цілком логічно, що ці перетворення віддзеркалювалися у взаємовідносинах між підприємствами аграрної сфери та інших галузей національної економіки, набували нового змісту та характерних особливостей в процесі виникнення і функціонування нових видів і форм інтегрованих аграрних формувань.

Еволюція розвитку інтеграційних процесів демонструє наявну тенденцію щодо концентрації, індустріалізації та спеціалізації сільськогосподарського виробництва та переробної промисловості. Об'єднання сьогодні особливо важливі, оскільки сприяють входженню до світової економічної системи, прискореному досягненню необхідного рівня конкурентоспроможності. З точки зору оптимізації оподаткування, об'єднання кількох юридичних осіб, кожне з яких призначене для конкретних цілей (створення сировинної бази, переробка, виробництво готової продукції) в концерн (холдингову структуру) або фінансово-агропромислову групу є найбільш ефективним і поширеним у вітчизняній практиці.

Для подолання існуючих суперечностей в діяльності інтегрованих структур та динамічного подальшого розвитку інтеграційних процесів в аграрній сфері України, на державному рівні необхідно забезпечити адекватну нормативно-правову, законодавчу базу та активно залучити до цього процесу державні органи влади щодо їх безпосередньої участі в їх діяльності.

Література

1. Integration. The Oxford English Dictionary V.V. – Oxford: Clarendon Press, 1970. –758р.
2. Украинская Советская Энциклопедия Том 4. – К.: Главная редакция украин-

ской советской энциклопедии, 1980. – С.287.

3. Новая экономическая энциклопедия. – М.: ИНФРА, 2006. – С.181.

4. Білик Ю.Д. Проблеми інтеграції економіки України у світове господарство / Ю.Д. Білик.- К.:Урожай, 2004. – С.5.

5. Саблук П.Т. Аграрним реформам – усвідомлений розвиток/ П.Т. Саблук // Економіка АПК. – №6. –2012. – С.3–5.

6. Макроекономічний аналіз аграрного ринку України / [Ю.С. Коваленко, І.В. Охріменко, І.М.Зеліско та ін.]. –К.: “ЛОГОС“, 2005. – С.70.

7. Крылатых Э.Н. Теоретико-методические основы изучения современной агроэкономической интеграции / Э.Н. Крылатых // Рыночная интеграция в агропромышленном секторе: тенденции, проблемы, государственное регулирование. – М.: ВИАПИ им. А.А. Никонова: «Энциклопедия российских деревень», 2010. – С. 3 – 6.

8. Нестерчук Ю. О. Інтеграційні процеси в аграрно-промисловому виробництві: [монографія] / Ю. О. Нестерчук. – Умань: Видавець "Сочінський", 2009. – 372 с.

9. Царенко О.М. Економічний аналіз діяльності підприємств агропромислового комплексу. Навчальний посібник. – 2-е вид. / О.М. Царенко, О.О. Несветов, М.О. Кадацький. – Суми : «Університетська книга», 2001. – 326 с.

10. Закон України «Про холдингові компанії в Україні» із змінами, внесеними згідно із Законом № 1617–VI (1617–17) від 24.07.2009 // Відомості Верховної Ради України (ВВР). –2010. – № 2–3, ст. 11 .

11. Гуторов А.О. Агрохолдинги як ефективна форма концентрації сільськогосподарського виробництва / А.О. Гуторов // Економіка АПК. – 2011. –№ 3. – С. 102-107.

12. Данкевич А.Є. Розвиток інтегрованих структур у сільському господарстві: монографія / А.Є. Данкевич. -К.: ННЦ ІАЕ, 2011.- 350с.

13. Дем'яненко С.І. Агрохолдинги в Україні: добре чи погано? [Електронний ресурс] / С.І. Дем'яненко. – К.: Ін-т економічних досліджень та політ. консульта-

цій, 2008. – Режим доступу: http://ierpc.org/ierpc/papers/agpp21_ur.pdf/.

References

1. Integration (1970), The Oxford English Dictionary, Oxford, Clarendon Press, 758p.

2. Ukrainskaia Sovetskaia Entsiklopediia (1980), Tom 4, [Ukrainian Soviet encyclopedia] Glavnaia redaktsia ukrainskoi sovetskoi entsiklopedii, Kyiv, Ukraine, p.287.

3. Novaia ekonomichnaia entsiklopediia (2006), [New economic encyclopedia], INFRA, Moskov, Russia, 181p.

4. Bilyk, Y.D. (2004), Problemy integratsii ekonomiky Ukrainy u svitove hospodarstvo [Problems of economic integration of Ukraine in to the world economy], Urozhai, Kyiv, Ukraine, p.5.

5. Sabluk, P. T. (2012), “Agrarnym reformam - usvidomlenyi rozvytok” [Agrarian reforms - informed development], *Ekonomika APK*, vol. 6, pp. 3–5.

6. Kovalenko, Y.S. , Zelisko, I.M., Ohrimenko, I.V. (2005), Makroekonomichnyi analiz agrarnogo rynku Ukrainy [Macroeconomic analysis of the agrarian market of Ukraine], LOGOS, Kyiv, Ukraine, p.70.

7. Krylatyh, E.N. (2010), Teoretiko - metodologicheskie osnovy izuchenia sovremennoi agroekonomicheskoi integratsii, [Theoretical and methodological foundations of the study of modern agro-economic integration], *Rynochnaya integratsia v agropromyshlennom sektore: tendentsii, problem, gosudarstvennoe regulirovanie*, VIAPI im. A.A. Nikonova, Moskov, Russia, pp. 3–6.

8. Nesterchuk, Y.O. (2009), Integratsiini protsesy v agrarno-promyslovomu vyrobnytstvi [Integration processes in the agro-industrial production], *Vydavets` "Sochins`kyi"*, Uman`, Ukraine, 372p.

9. Tsarenko, O.M. (2001), Ekonomichnyi analiz diyalnosti pidpnyemstv agropromyslovogo kompleksu[Integration processes in the agro-industrial production], *Universitetskaya kniga*, Sumy, Ukraine, 326p.

10. Zakon Ukrainy “Pro holdyngovi kompanii v Ukraini” (2010), *Vidomosti Verhovnoi Rady Ukrainy*, vol. 2-3, st.11.

11. Hutorov, A. O. (2011), *Agroholdyngy yak efektyvna forma kontsentratsii sil`kogospodars`kogo vyrobnytstva* [Agroholdings as an effective form of

concentration of agricultural production], *Ekonomika APK*, vol. 3, pp. 102–107.

12. *Dankevych, A. Ye.* (2011), *Rozvytok integrovanyh struktur u sil's'komu gospodarstvi* [Development of the integrated formations in agriculture], NNC IAE, Kyiv, Ukraine.

13. *Demianenko, S.I.* (2009), *Agroholdyngy v Ukraini: protses stanovlenia i rozvytku* [Agricultural holdings in Ukraine: the process of formation and development], *Ekonomika Ukrainy*, vol. 12, pp. 50-61.

Зеліско І.М.

Интеграционные процессы в аграрной сфере Украины

Статья посвящена выявлению объективных предпосылок развития интеграционных процессов в аграрной сфере Украины. Проанализированы этапы развития интеграционных процессов в аграрной сфере, которые связаны с особенностями экономических отношений в государстве. Определены современные мотивационные основы дальнейшего развития интеграционных процессов в аграрной сфере Украины. Аграрная сфера экономики взяла на себя роль создателя почвы для новой системы хозяйствования в Украине, при этом в решении экономических проблем важное значение имеют интеграционные процессы, которые являются мощным фактором прогрессивного развития производительных сил и дальнейшего совершенствования производственных отношений. Интеграционные основы объединительных процессов, происшедших путем образованием и функционированием новых форм и видов аграрных формирований, которые являются более адаптированными к меняющейся рыночной среды.

Ключевые слова: интеграция, интеграционные процессы, аграрная сфера, аграрные формирования, аграрные холдинги, агропромышленное производство, аграрная политика.

Zelisko I.

The integration processes in the agrarian sphere of Ukraine

The article is devoted to revealing the objective prerequisites for the development of integration processes in the agrarian sphere of Ukraine. The stages of development of integration processes in agrarian sphere of economic relations in the country. Designated modern motivational bases for further development of integration processes in the agrarian sphere of Ukraine. The agrarian sector of the economy has taken on the role of the creator of the ground for a new economic system in Ukraine, while in solving economic problems are important integration processes, which is a powerful factor in the progressive development of the productive forces and further improvement of relations. Integration principles of integration processes occurred through the formation and operation of new forms and types of agrarian formations that are more adapted to the changing market environment.

Keywords: integration, integration processes, agrarian sphere, agrarian formations, agrarian holdings, agro - industrial production, agrarian policy.

Рецензент: Гудзь О. Є. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри «Управління інноваційною діяльністю» Державного університету телекомунікацій, м. Київ, Україна.

Reviewer: Hudz O. – Professor, Ph.D. of Economics, Professor, Head of Innovation management Department of the State University of Telecommunications, Kyiv, Ukraine.

e-mail: gudzee@ukr.net

*Стаття подана
27.11.2015 р.*

